

VÝZNAM A HODNOTENIE ESTETICKEJ STRÁNKY V EVALUÁCII KVALITY ŽIVOTA (Z POHLADU STAROSTOV VIDIECKYCH SÍDIEL OKRESU TRNAVA A Z VÝSLEDKOV EXPERTNÉHO POSÚDENIA VYBRANÝCH UKAZOVATEĽOV)

Milena MOYZEOVÁ

Ústav krajinej ekológie SAV, Štefánikova 3, P. O. Box 254, 814 99 Bratislava
e-mail: milena.moyzeova@savba.sk

Abstract: *Aesthetics and life quality are dynamic quantities which change in time, in dependence on interaction of humans with the environment and on the perception threshold of their assessors. Life quality is a sum of qualitative landscape parameters and depends on quality indicators of its components and elements expressible by means of these indicators. Integral part of quality assessment is the selection, order and characteristics of the most objective indicators which appropriately assess the status of individual landscape-forming components and elements and subsequently the overall life quality. It should be borne in mind that not only the objective but also the subjective side is very important for the assessment of life quality. The contribution is an example of esthetic quality evaluation of rural settlements of Trnava region by majors and expert evaluation of chosen indicators.*

Key words: *life quality, rural settlements, indicators, aesthetics*

Úvod

Okres Trnava, ktorý je lokalizovaný v západnej časti Slovenska, tvorí 44 vidieckych sídiel. Rozvoj priemyslu a poľnohospodárstva túto časť územia charakterizujú ako typ priemyselno-poľnohospodárskej krajiny. Poľnohospodárske využitie územia sa viaže na geomorfologický celok Podunajskú nížinu – časť Trnavskú pahorkatinu a Podunajskú rovinu, ktorá je budovaná neogénnymi ílmi, pieskami a štrkami. Tie sú v pahorkatinnej časti pokryté sprašami a na nivách riečnymi usadeninami. Na spraše sa viaže výskyt černozemí, ktoré smerom k Malým Karpatom prechádzajú do hnedozemí, najúrodnejších pôd Slovenska. Vidiecke sídla lokalizované v Podunajskej nížine s pôdami s vysokou produkčnou schopnosťou preto majú najmä poľnohospodárske funkčné využitie. Vo väčšine z nich, hlavne v nedávnej minulosti, boli lokalizované poľnohospodárske družstvá a štátne majetky zamerané na rastlinnú a živočíšnu výrobu. So zmenou socioekonomických podmienok, prišlo v niektorých sídlach k zrušeniu družstiev, čo ovplyvnilo nielen skladbu zamestnanosti, ale aj sociálne, ekonomické podmienky, demografické ukazovatele, kvalitu životného prostredia, kvalitu života aj estetickú stránku obce. Sídla lokalizované v severnej časti okresu (Lošonec, Smolenice, Buková, Boleráz, Trstín a Dechtice) majú dominantné priemyselno-rekreačné využitie. Rekreačný potenciál

týchto sídiel umocňuje vysoké zastúpenie lesných ekosystémov viazaných na chránenú krajinnú oblasť Malé Karpaty a rovnako výskyt viacerých prírodných rezervácií, prírodných pamiatok, kultúrno-historických objektov a vodných plôch. Priemyselný charakter obciam dávajú prevádzky zamerané na výrobu náterových látok v Smoleniciach a prevádzka Amylum Slovakia s.r.o. Boleráz. Ostatné priemyselné prevádzky v rámci hodnoteného okresu sú lokalizované v sídlach s priemyselnopoľnohospodárskym funkčným využitím ako sú Cífer, Križovany nad Dudváhom, Súrovce, Špačince a pod. Špecifikom okresu je výroba elektrickej energie v jadrovej elektrárni v Jaslovských Bohuniciach. Toto sídlo je v rámci funkčnej typizácie sídiel zaradené medzi sídla s priemyselnopoľnohospodárskym funkčným využitím. Poslednú skupinu tvoria vidiecke sídla s rekreačno-poľnohospodárskym využitím, ku ktorým boli zahrnuté sídla Dolné Orešany, Horné Orešany, Dobrá Voda, Suchá nad Parnou a Biely Kostol (Izakovičová a kol., 2008). Aktuálne funkčné využitie sídiel ovplyvňuje nielen kvalitu života v sídlach ale aj jeho estetickú stránku.

Teoreticko-metodologické východiská

Kvalitu života podmieňuje celý rad rôznorodých faktorov. Podľa Hornáka, M. a Rochovskej (2012) je kvalita života výsledkom vzájomného pôsobenia sociálnych, zdravotných, ekonomických a environmentálnych podmienok, týkajúcich sa ľudského a spoločenského rozvoja. Vnímanie kvality života a preferenciu životného štýlu ovplyvňuje aj subjektívne vnímanie jednotlivca. Jednotliví obyvatelia majú rôzne požiadavky na kvalitu života aj estetickú stránku a preto v sídelnom rozvoji je potrebné ich názory akceptovať a zahrnúť ich do rozvojových dokumentov. Existuje viacero prác zaoberajúcich sa hodnotením kvality života (Spišiak, Danihelová 1998; Kováč, 2001; Ira, Michálek, Podolák, 2005; Lалуha, Ošková, Stanek, 2005). Podľa Gajdoša (2002) je kvalita života komplex dimenzií ľudského života a podmienok ich dosahovania. Adámek a Němec (2005) uvádzajú, že výskumy, ktorými meriame kvalitu života sa robia najmä preto, aby sme porozumeli, v akej situácii sa nachádzame a aby sme dokázali porovnať mieru spokojnosti v rôznych vrstvách a častiach spoločnosti. V oblasti hodnotenia kvality života sa používa široká škála modelov a definícií, ktoré sa stali aj našou teoretickou bázou. Cieľom nášho výskumu bolo posúdiť súčasnú estetickú stránku (úpravu obce) a jej význam v rámci hodnotenia kvality života pomocou odpovedí starostov vidieckych obcí v okrese Trnava a expertného posúdenia cez vybrané ukazovatele kvality.

Hodnotenie estetickej stránky obcí

Hodnotenie estetickej stránky vidieckych sídiel okresu Trnava vychádzalo z personálneho rozhovoru so starostami obcí a z expertného posúdenia 7 vybraných ukazovateľov charakterizujúcich celkovú estetickú kvalitu sídiel.

V personálnom rozhovore sme starostom obcí položili dve otázky:

1. Myslíte si, že estetická stránka vašej obce je veľmi dobrá, dobrá alebo slabá?
2. Myslíte si, že riešenie estetickej stránky vo vašej obci patrí medzi veľmi dôležité, dôležité alebo menej dôležité priority?

Odpovede mali odhaliť názory starostov na to, ako vnímajú estetickú stránku ich obce a do akej miery ju považujú za dôležitú prioritu pri zlepšovaní kvalita života.

V rámci expertného hodnotenia sme si všímali vstup do obce, bytový fond, úpravu ciest, úpravu chodníkov, rekreačné možnosti vyžitia, úpravu centrálnej časti obce vrátane výhľadových bodov a dostatok zelene v obci.

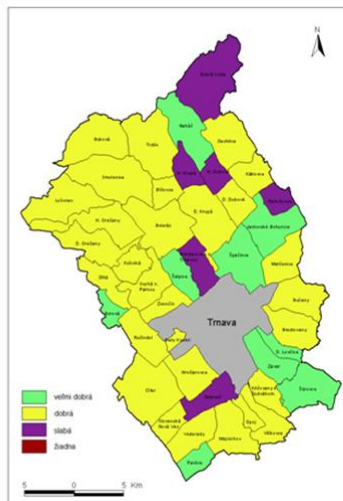
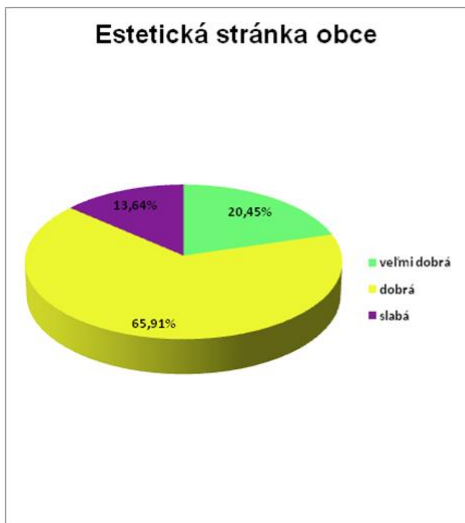
1. Vstup do obce sme hodnotili podľa toho, či na začiatku obce je zberný dvor, skládka odpadu, kopy hlušiny, schátralé opustené stavby, prebieha ťažba nerastných surovín, alebo naopak vstup do obce tvoria zelené plochy športovísk, verejná zeleň, nová zástavba a významné dominanty obce.
2. Miestnu komunikáciu sme hodnotili za základe jej úpravy (čistoty a šírky), ďalej sme si všímali výtlky, jarky, rigoly a celkový estetický dojem z hlavnej miestnej komunikácie a bočných komunikácií vybraných náhodným výberom, nakoľko niektoré menšie obce majú iba hlavnú komunikáciu.
3. Chodníky sme hodnotili podľa toho, či sú vybudované z jednej alebo z oboch strán hlavnej cesty, ďalej sme hodnotili ich šírku, čistotu a kvalitu.
4. Bytový fond sme hodnotili podľa celkového dojmu zástavby, podľa úpravy stavieb, zastúpenia schátralých objektov na bývanie ale aj novostavieb rodinných domov a bytových domov (hodnotených náhodným výberom).
5. Rekreačné možnosti sme hodnotili podľa toho, či sa v obci nachádzajú plochy vyhradené ako detské ihriská. Ďalej sme si všímali aké majú vybavenie, či majú preliezačky, pieskovisko, šmykľavky a pod.
6. Verejnú zeleň sme hodnotili na základe kvality aj kvantity. Všímali sme si zeleň na verejných priestranstvách, pred domami a zeleň v cintorínoch.
7. Centrum sme hodnotili podľa toho, či má obec vybudovanú centrálnu časť obce alebo nie. Ak bola vybudovaná všímali sme si jej úpravu - parkovú výsadbu, lavičky, koše na smeti a pod.

Vybrané parametre sme hodnotili v 5 stupňovej bodovej škále a to od 1 do 5 (pričom päť bodov bolo najvyššie a zároveň najlepšie bodové hodnotenie). Odpovede z personálneho rozhovoru sme diferencovali aj na základe osobných charakteristík ako sú – vek, pohlavie, dĺžka bývania v obci a vzdelanie. Výsledky z expertného hodnotenia ako aj odpovede z personálneho rozhovoru sme tabuľkovo, graficky a textovo interpretovali.

Výsledky hodnotenia

Tab. 1: Hodnotenie estetickej stránky obce z pohľadu starostov

Hodnotenie	Percento	Počet odpovedí
veľmi dobrá	20,45 %	9
dobrá	65,91 %	29
slabá	13,64 %	6
celkový súčet	100,00 %	44

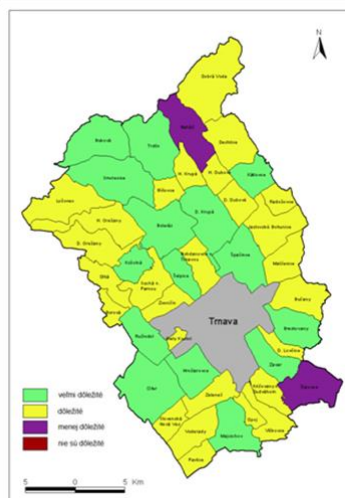
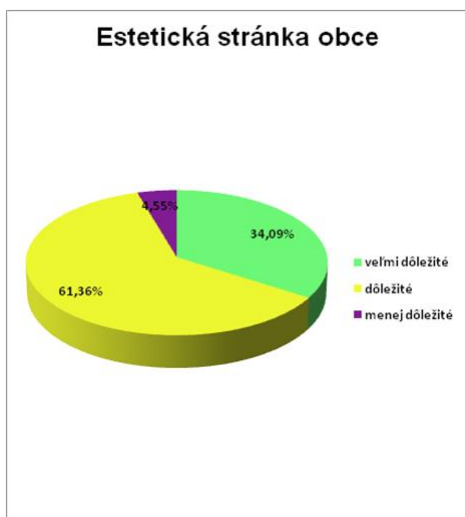

Z prieskumu realizovaného so starostami všetkých 44 vidieckych sídiel okresu Trnava až 65,91 % starostov označilo estetickú stránku ich obce za dobrú. 20,45 % si myslí, že estetická stránka v ich obci je veľmi dobrá a 13,64 % respondentov ju označilo za slabú. Na základe osobných charakteristík respondent žijúci v obci menej ako 10 rokov zhodnotil estetickú stránku vo svojej obci za veľmi dobrú. 75,86 % starostov žijúcich v obci od narodenia ju vníma ako dobrú, 13,79 % ju hodnotí ako slabú a 10,34 % veľmi dobrú. Polovica starostov ktorá žije v obci viac ako 10 rokov si myslí, že estetická stránka v ich obci je dobrá, 35,71 % ju hodnotí ako veľmi dobrú a 14,29 % ako slabú. Najvyššie percento mužov (64,71 %) uviedlo, že estetická stránka v ich obci je dobrá, nasledovali obce v ktorých estetickú stránku jej starostovia vnímajú ako veľmi dobrú (17,65 %) a rovnaké percento respondentov uviedlo, že je slabá. 30 % žien ju ohodnotilo ako veľmi dobrú až 70 % ju vníma „iba“ za dobrú. Žiadna so starostiek ju neoznačila za slabú. Starostovia vo vekovej kategórii 18 až 39 roční (83,33 %), ohodnotili estetickú stránku v ich obci ako dobrú, 16,67 % si naopak myslí, že je slabá. Nikto neuviedol, že v ich obci je estetická stránka veľmi dobrá. Starostovia vo vekovej kategórii 40 až 59 roční (64,52 %) si tiež myslia, že je dobrá dokonca (19,35 %) až veľmi dobrá. Pre zvyšnú časť starostov v tejto vekovej kategórii (16,13 %) bola estetická stránka hodnotená ako slabá. Rovnako starostovia vo vekovej kategórii 60 a viac roční (57,14 %), vnímajú estetickú stránku vo svojej obci pozitívne a hodnotia ju ako dobrú, 42,86 % jej dokonca priradilo

stupeň veľmi dobrá. Výber slabá estetická stránka v odpovedi neuviedol žiaden respondent. Viac ako polovica starostov s ukončeným stredoškolským vzdelaním (57,14 %) si myslí, že je dobrá, 23,81 % veľmi dobrá a 19,05 % slabá. Podobné hodnotenie mali aj starostovia s ukončeným vysokoškolským vzdelaním z ktorých (73,91 %) si myslí, že je estetická stránka v ich obci dobrá, 17,39 % veľmi dobrá a pre 8,70 % starostov slabá.

Tab. 2: Estetická stránka obce – ako priorita v riešení problémov z pohľadu starostov

Hodnotenie	Percento	Počet odpovedí
veľmi dôležitá	34,09 %	15
dôležitá	61,36 %	27
menej dôležitá	4,55 %	2
celkový súčet	100,00 %	44

61,36 % respondentov vníma estetickú stránku obce ako dôležitú prioritu, 34,09 % veľmi dôležitú, 4,55 % menej dôležitú prioritu. Nikto z opýtaných si nemyslí, že estetická stránka obce nie je dôležitá.

Starosta žijúci v obci menej ako 10 rokov vníma estetickú stránku ako dôležitú prioritu v rámci rozvoja obce. Aj najvyššie percento starostov žijúcich v obci od narodenia (55,17 %) úpravu a estetiku hodnotia ako dôležitý ukazovateľ pre kvalitu životného prostredia a kvalitu života. 37,93 % ju vníma ako veľmi dôležitú prioritu. Iba 6,90 % starostov ju hodnotí ako menej dôležitú prioritu. V týchto obciach je estetická stránka uspokojivá a jej riešenie nepatrí medzi priority v rámci rozvoja obce. 71,43 % starostov žijúcich v obci viacej ako 10 rokov tiež vníma estetickú stránku ako dôležitú prioritu až (28,57 %) veľmi dôležitú prioritu. Nikto z respondentov nevyužil odpoveď že je tento problém menej dôležitý. 58,82 % mužov estetickú stránku vníma ako dôležitú prioritu, 35,29 % veľmi dôležitú a pre 5,88 % opýtaných je menej dôležitou prioritou. Najviac žien (70 %) vníma estetickú stránku obce ako dôležitú a 30 % veľmi dôležitú prioritu. Nakoľko žiadna žena nevyužila odpoveď menej dôležitá, znamená to, že v týchto obciach je

otázka estetickej stránky vyriešená a nepatrí medzi problémy s prioritným riešením. 66,67 % starostov vo veku 18 až 39 rokov rieši estetickú stránku v obci ako veľmi dôležitú prioritu a 33,33 % ako dôležitú prioritu. Chýba odpoveď menej dôležitá. Rovnako aj najvyššie percento (67,74 %) 40 až 59 ročných respondentov vníma estetickú stránku ako dôležitú prioritu pre 29,03 % je veľmi dôležitou prioritou a pre 3,23 % opýtaných je iba menej dôležitou prioritou. Pre 57,14 % starostov vo veku nad 60 rokov je estetická stránka obce dôležitou prioritou a 28,57 % respondentov ju vníma ako veľmi dôležitú prioritu. Pre 14,29 % opýtaných je iba menej dôležitou prioritou. Pre starostov so stredoškolským vzdelaním (66,67 %) patrí riešenie estetickej stránky obce za dôležitú prioritu, 28,57 % ju hodnotí ako veľmi dôležitú prioritu a pre 4,76 % je riešenie estetickej stránky obce menej dôležitá. Aj vysokoškolsky vzdelaní respondenti vnímajú dôležitosť estetickej stránky pre hodnotenie kvality životného prostredia ako dôležitý faktor (56,52 %). Pre 39,13 % opýtaných je veľmi dôležité riešiť otázku estetickej stránky naopak pre 4,35 % opýtaných je estetická stránka obce vnímaná ako menej dôležitá priorita.

Výsledky expertného posúdenia

4 % obcí ktoré dosiahli najvyššiu bodovú hodnotu (5) mali z hľadiska vizualizácie najkrajší **vstup do obce**. 30 % obcí v hodnotení dosiahlo hodnotu 4. Polovica hodnotených obcí dosiahla bodovú hodnotu 3. Z hľadiska vizualizácie najnižšiu bodovú hodnotu (2) dosiahlo 16 % obcí. Ich vizuálnu stránku vstupu do obce znížili divoké skládky odpadov, kopy hlušiny, zberné dvory, schátralé a opustené stavby alebo plochy neužitkov. Žiadna z hodnotených obcí nezískala bodovú hodnotu jedna a nula, čo môžeme považovať za pozitívne. 84 % všetkých obcí má po vizuálnej stránke pekný vstup do obce, ktorý je charakterizovaný zelenými plochami, upravenou zástavbou a výhľadmi na dominanty.

Graf 1: Vstup do obce

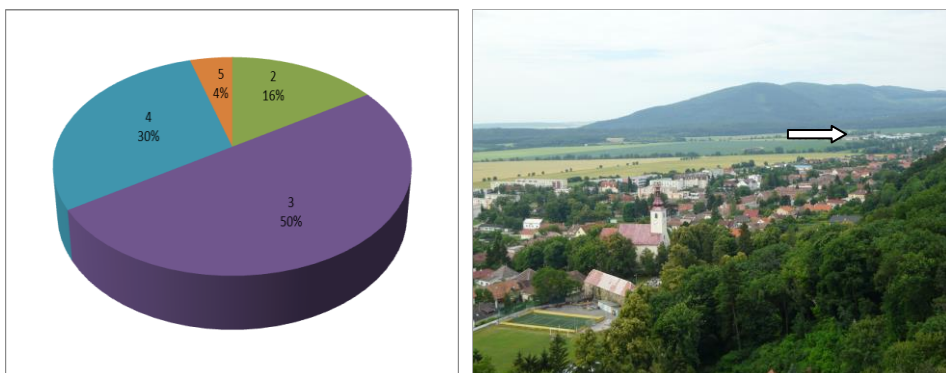

Foto 1: Vstup do obce Smolenice (Moyzeová, 2014)

11 % obcí v bodovom hodnotení **miestnych komunikácií** získalo hodnotu 5. 30 % obcí 4 a polovica hodnotených obcí získalo bodovú hodnotu 3. Najnižšiu bodovú hodnotu (2)

malo 9 % obcí. 91 % z hodnotených obcí v okrese Trnava má upravené miestne komunikácie. Mnohé obce majú výstavbu a udržiavanie miestnych komunikácií zakomponované vo svojich rozvojových plánoch. Aj počas nášho hodnotenia sa vo viacerých obciach komunikácie práve budovali, opravovali, rozširovali alebo inak upravovali. Žiadna z obcí, z hľadiska vizualizácie miestnych komunikácií, nezískala menšiu hodnotu ako dva body. Vizualnú kvalitu komunikácií v obciach znižovala stará asfaltová pokrývka, výtlky na cestách, neupravené krajnice a nevyčistené rigoly. Cestné komunikácie v sídlach v ktorých sa nachádza poľnohospodárska výroba sú často znečisťované poľnohospodárskymi strojmi. Na frekventovaných komunikáciách ničí povrchovú úpravu vozoviek prejazd kamiónov. Zarastené rigoly plné odpadu neplnia svoju funkciu. Miestne komunikácie vystupovali aj medzi štyridsiatkou najzávažnejších problémov, ktoré vyšpecifikovali starostovia obcí. 29,55 % starostov (13 starostov) ich uviedlo medzi najzávažnejšie problémy „miestne komunikácie sú v zlom technickom stave a je potrebné ich rekonštruovať“.

Graf 2: Miestna komunikácia

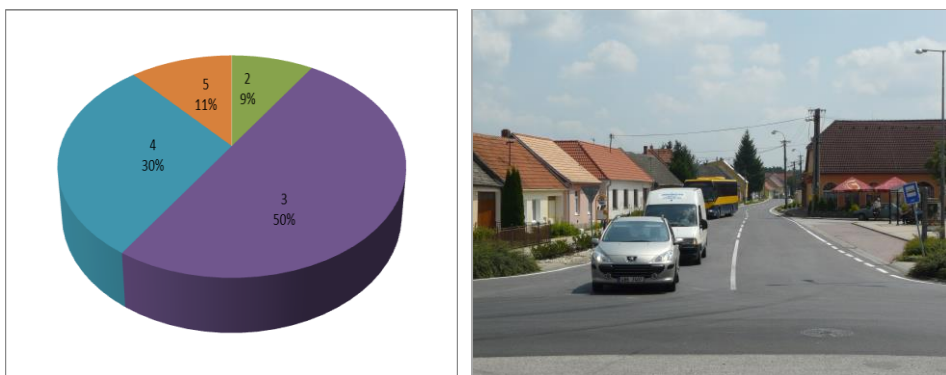

Foto 2: Hlavná cesta v obci Dechtice (Moyzeová, 2013)

16 % obcí v bodovom hodnotení **chodníkov** získalo najvyššiu hodnotu 5. Rovnako 16 % obcí hodnotu 4. Nasledovalo 39 % obcí s bodovou hodnotou 3. V týchto obciach boli chodníky vybudované nielen po okrajoch hlavných komunikácií ale aj v príľahlých uliciach. Chodníky sú vybudované v nových uliciach kde sú postavené nové domy. Naopak 16 % obcí má v budovaní chodníkov isté rezervy. 11% obcí získalo bodovú hodnotu 1 a v 2% obcí dokonca najnižšiu bodovú hodnotu 0. V týchto obciach chodníky absentovali alebo ich estetická kvalita bola nízka. Najviac chýbali chodníky v uliciach kde boli staršie domy. Napriek tomu aj tento ukazovateľ je veľmi dynamický a v mnohých obciach sa výstavba chodníkov v súčasnosti realizuje. Predovšetkým po vybudovaní kanalizácie sa zrýchlilo tempo výstavby chodníkov. Potreba budovať chodníky sa objavila aj v odpovediach starostov na najzávažnejšie problémy kde až 43,18 % starostov, čo je 19 starostov, uviedlo za najzávažnejší problém v ich obci chýbajúce chodníky pre chodcov „v obciach sú vybudované chodníky zväčša pri hlavnej ceste často však iba z jednej strany, chýbajú chodníky v bočných uliciach a preto sa vo väčšej miere musíme zamerať na ich vybudovanie, aby sme zvýšili bezpečnosť chodcov“.

Graf 3: Chodníky

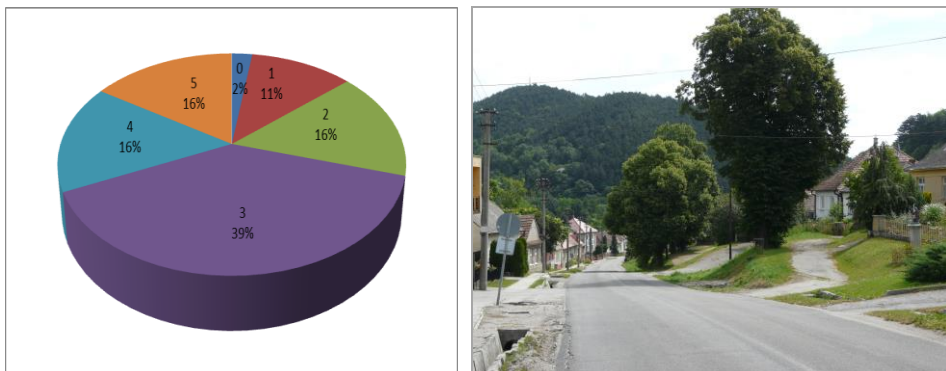

Foto 3: Chodníky v obci Buková (Moyzeová, 2013)

Bytový fond vo vidieckych sídlach okresu Trnava je na dobrej úrovni. Bytové jednotky sú obnovené a udržiavané. Až polovica všetkých hodnotených obcí dosiahlo v hodnotení 4 body. 7 % obcí najvyššiu bodovú hodnotu 5 a 36 % obcí 3 body. V obciach sa okrem rodinných domov nachádzajú bytové domy a množstvo novostavieb moderného dizajnu. Nový štýl výstavby však nie vždy zapadá do typickej zástavby. 5 % obcí má vyššie zastúpenie schátralých objektov na bývanie, zväčša ide o objekty postavené z nepálenej tehly, ktoré znižujú celkovú estetickú stránku zastavanej časti obce. V niektorých obciach sa okrem neudržiavaného bytového fondu nachádzajú opustené domy z dôvodu úmrtia ich pôvodných majiteľov. Pre okres Trnava je však tento stav iba dočasný, nakoľko záujem o bývanie vo vidieckych sídlach okresu je vysoký a preto sa dá predpokladať že situácia s úpravou bytového fondu sa bude zlepšovať.

Graf 4: Bytový fond

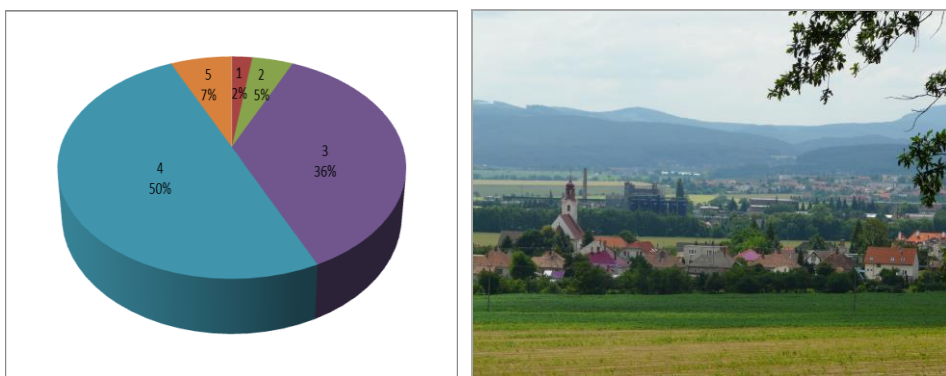

Foto 4: Zástavba v obci Trstín (Moyzeová, 2013)

Najvyššie percento obcí (36 %) dosiahlo v bodovom hodnotení **rekreačných možností** v obci hodnotu 4. Nasledovalo 32 % obcí v ktorých rekreačné možnosti boli na veľmi dobrej technickej aj estetickkej úrovni. 11% obcí získalo bodovú hodnotu 3, 16 % - 2 a 5 % obcí bodovú hodnotu 0. V týchto obciach rekreačno-oddychové zóny absentovali.

Pozitívne je, že v 79% obcí sú vybudované plochy slúžiacie na oddych a relax miestnych obyvateľov, vybavené lavičkami, preliezačkami a šmykľavkami, ktoré využívajú predovšetkým mládež a mamičky ktoré sú na materskej dovolenke. Existencia týchto plôch zvyšuje nielen estetickú stránku obce ale prispieva aj k jej zatraktívneniu.

Graf 5: Rekreačné možnosti

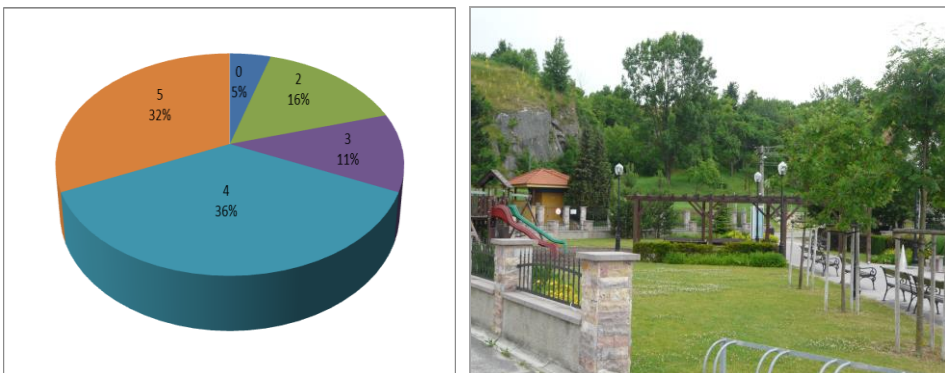

Foto 5: Rekreačno-oddychová zóna v obci Dobrá Voda (Moyzeová, 2014)

Najvyššie zastúpenie **verejnej zelene** v obciach a tým bodové hodnotenie 5 získalo 25 % obcí. 48 % obcí získalo bodovú hodnotu 4 a 23 % bodovú hodnotu 3. Najnižšiu bodovú hodnotu 2 získalo 4 % obcí, pričom žiadna z hodnotených obcí nezískala bodovú hodnotu 0 a 1, čo znamená že obce okresu Trnava sa vyznačujú pomerne bohatým zastúpením verejnej zelene v rámci intravilánu. Ide predovšetkým o vegetáciu pred zástavbou rodinných a bytových domov, v okolí miestnych komunikácií, na verejných priestranstvách, v cintorínoch a pod. Upravené predzáhradky hýria množstvom okrasných stromčekov a kvetov. Zeleň je udržiavaná a pravidelne ošetrovaná. V 13,6 % obcí okresu sú lokalizované chránené parky a v 15,9 % obcí chránené stromy, ktoré majú vysokú krajinársku hodnotu a zvyšujú estetickú úroveň obce.

Graf 6: Verejná zeleň

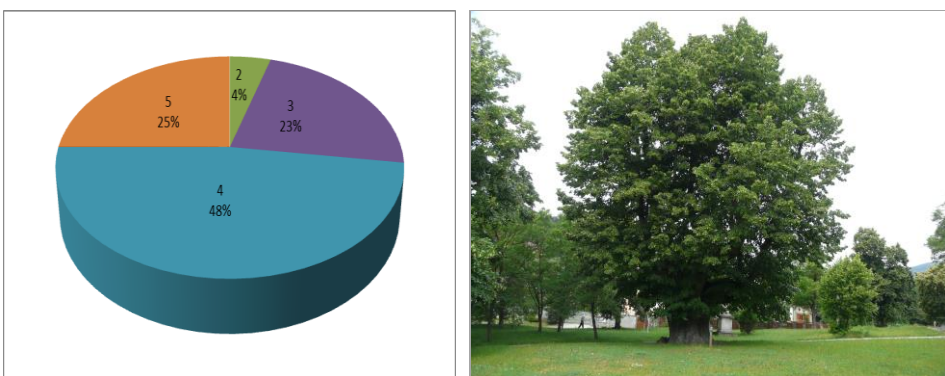

Foto 6: Verejná zeleň v obci Smolenice (Moyzeová, 2013)

Upravené centrum v obci patrí k urbanistickým prvkom, ktoré zvyšujú atraktivitu obce a jej estetickú stránku. 21 % hodnotených obcí má vybudované centrum s lavičkami, verejným osvetlením, smetnými košmi, kvetinovou výzdobou, sochami a pamätníkmi ale aj fontánou. 27 % obcí v bodovom hodnotení získalo hodnotu 4 a 25 % hodnotu 3. Nasledovalo 9 % obcí s 2 bodmi a 2 % obcí skončilo v hodnotení s 1 bodom. V 16 % obcí nie je vybudovaná centrálna časť. Tú nahrádza okolie budovy obecného úradu, kostola, miestnej pošty, reštaurácie, alebo základnej školy. Vo viacerých obciach sa vďaka finančnej podpore projektov začalo s výstavbou centrálnej časti sídla, čo ocenia predovšetkým miestny obyvatelia ale aj návštevníci obcí.

Graf 7: Centrálna časť obce

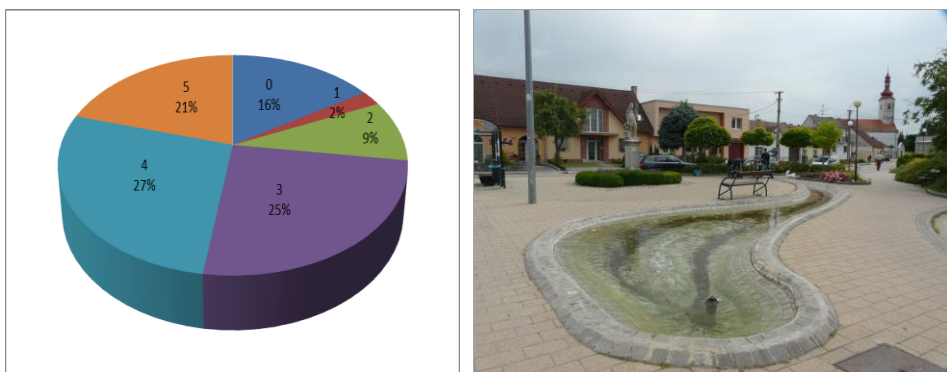

Foto 7: Centrálna časť obce Dechtice (Moyzeová, 2014)

Diskusia a záver

Využitie metodiky hodnotenia založenej na výbere, základnej charakteristike a stanovení ukazovateľov determinujúcich estetickú stránku obce ako súčasť hodnotenia kvality života môžeme považovať za otvorený systém, ktorý sa dá aplikovať pri hodnotení všetkých funkčných typov sídiel v rámci Slovenska. Estetická stránka je ukazovateľ, ktorý sa vyznačuje veľkou dynamikou. Aj počas nášho šetrenia v obciach prebiehali stavebné práce a vegetačné úpravy na zvýšenie estetickej stránky obcí. Budovali sa chodníky, miestne komunikácie, centrálné časti obcí, ale aj detské ihriská. Z celkového hodnotenia estetickej stránky vidieckych sídiel v okrese Trnava vyplynulo, že najvyššiu bodovú hodnotu a tým najlepšiu estetickú stránku vo všetkých hodnotených ukazovateľoch malo 13,6 % obcí. Na druhom mieste v hodnotení sa umiestnilo 29,5 % obcí. Na treťom mieste bolo 34,1% obcí, na štvrtom mieste bolo 13,6 % obcí. Na poslednom piatom mieste skončilo v hodnotení 9,1% obcí. Estetická stránka dnes neodráža iba pozitívne a negatívne vplyvy z funkčného zamerania sídiel ale aj ďalšie faktory. Kým pozitívne prejavy ľudských aktivít s rôznym stupňom ochrany – chránené územia, chránené vodné zdroje, chránené kultúrne pamiatky a pod. zvyšujú estetickú stránku vidieckych sídiel, naopak negatívne prejavy ľudských aktivít – znečistené ovzdušie z priemyslu a dopravy, kontaminované pôdy z poľnohospodárskej výroby, prach, hluk, pach, priemyselné a komunálne skládky odpadu a pod. negatívne ovplyvňujú kvalitu života a estetickú stránku

obcí. Paradoxne v obciach v ktorých je veľa hospodáriacich subjektov, ktoré môžu negatívne vplývať na kvalitu života, sú najvyšším zdrojom príjmu do obecnej pokladne. Takýmto príkladom v okrese Trnava sú napríklad obce Dechtice, Jaslovské Bohunice, Voderady, Zavar, Špačince napriek tomu, že sú v nich lokalizované priemyselné prevádzky v hodnotení kvality získali najvyššie bodové hodnoty. Dane ktoré tieto prevádzky platia sa využívajú na zlepšovanie estetickej stránky obce. V niektorých obciach starosta finančne podporuje úpravu fasád, aby obec zvýšila svoju estetickú stránku. V niektorých obciach sa snažia zachovať kolorit dediny a starosta podporuje rozvoj rodinných domov. Tým chce udržať „vidiecke bývanie“ kvalitu a estetickú stránku života na dedine. Dnes je preto estetická stránka obcí závislá aj od aktívnej miestnej samosprávy, od dostatku finančných prostriedkov získaných z projektov, od aktívnej spolupráce obecného úradu s miestnymi organizáciami, od ochoty miestnych obyvateľov zapájať sa do aktivít prispievajúcich k skrášľovaniu obcí a k zvyšovaniu kvality ich životného prostredia.

PodĎakovanie

Príspevok vznikol ako výstup VEGA projektu: č 2/0066/15 "Zelená infraštruktúra Slovenska".

Literatúra

Adámek, P., Němec, O., 2005: Kvalita života a realizace principu rovných příležitostí na trhu práce. Acta Oeconomica Pragensia, XII, 8, p. 8 – 10. ISSN 0572-3043

Gajdoš, P., 2002: Človek, spoločnosť, prostredie. Vybrané problémy priestorovej sociológie. Bratislava: Sociologický ústav SAV, 374 s.

Hornák, M., Rochovská, A., 2012: Vybrané aspekty kvality života vo vnútorných perifériách Slovenska dostupné na: www.humannageografia.sk/projekt1/

Ira, V., Michálek, A., Podolák, P., 2005: Kvalita života a jej regionálna diferenciácia v SR. Životné prostredie, 39, 6.

Izakovičová, Z. a kol., 2008: Hodnotenie poľnohospodárskej krajiny v tranzitívnej ekonomike, Ústav krajinej ekológie Slovenskej akadémie vied. 297 s.

Kováč, D., 2001: Kvalita života – naliehavá výzva pre vedu nového storočia. Československá psychologie. 45, 1, s. 34 – 44.

Laluha, I., Ošková, S., Stanek, V., 2005: Kvalita života, sociálne nerovnosti a diferenciácia obyvateľstva, Sociológia, 37/2, s 119 – 142.

Spišiak, P., Danihelová, D., 1998: Niektoré otázky kvality života v suburbánnom priestore Bratislavy. In: Acta Facultatis Rerum Naturalium Universatis Comenianae – Geographica No. 41. Bratislava. pp. 155 – 163. ISBN 80-223-1372-6